

Asia: VN/13118/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto säästöjen toteuttamistavoista

Säästöt ovat hätäisesti ja harkitsemattomasti toteutettuja.

Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)

Satakunnan hyvinvointialue toteaa, että vaikka hallituksen esittämänä kotoutumislain muutos ja siihen liittyvät asetukset kotoutumisen edistämiseen ensisijaisesti vaikuttavat Satakunnan kuntien ja työllisyysalueiden rahoitusta heikentävästä, on niillä suora vaikutus myös hyvinvointialueen palvelutarpeisiin sekä menojen kasvuun.

Mikäli erityistä tukeva tarvitsevien asiakkaiden täydentävän toimeentulotuen menoja ei kompensoida entiseen tapaan, eikä rahaa tämän ryhmän kotoutumisen tueksi enää esitetä, Satakuntaan jo tulleiden kiintiöpakolaisten sekä erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kotoutumisen prosessi uhkaa epäonnistua ja alueelle saattaa syntyä vakavaa sosiaalista segregatiota. Erityisenä huolena nostamme maahanmuuttajataustaiset nuoret, joiden kotoutumiseen tulisi panostaa laaja-alaisesti. Suomen kielen taitojen jäädessä vajavaisiksi, koulutus ja työllistyminen on heikkoa, jolloin tämä ryhmä uhkaa jäädä kokonaan hyvinvointialueen paljon palveluita tarvitseväksi asiakasryhmäksi.

Tulkittamisen osalta Satakunnan hyvinvointialue toteaa, että tulkkauskuukustannusten jyvittäminen osaksi laskennallisia korvauksia on toki hallinnollisen työn vähentämisenä kannattavaa, mutta kaiken kaikkiaan laskennalliseen korvaukseen arvioitu tulkittamiskorvausten osuus on arvioitu liian vähäiseksi (15tuntia/v/hlö), eikä se näin ole esitetystä muodostaan kannatettavaa.

Korvausajan lyhentäminen tulee heikentämään myös Satakunnassa kuntien mahdollisuutta ja halukkuutta panostaa maahanmuuttajien kotoutumiseen ja kiintiöpakolaisten vastaanottamiseen. Haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden joukossa on kuitenkin myös korkean profiilin

osaamistaustaa omaavia henkilöitä ja täten lakimuutoksella on vaikutusta myös työllistymisen vetovoimatekijöihin ja elinvoiman kehittymiseen Satakunnankin alueella. Samalla Satakunta ja Suomi evät kykene vastaamaan kansainvälisestäkin sovittuun malliin vastaanottaa haavoittavassa asemassa olevia kiintiöpakolaisia. Uhkana on myös, että alueelle tulee ja jää henkilöitä ilman laillista oleskeluoikeutta, joka lisää riskiä rikollisuudelle, väkivallalle ja yleiselle turvallisuudelle.

Korvausajan lyhentämistä koskevalla kotoutumislain muutoksella ei myöskään edesauteta sen piirissä jo olevia maahanmuuttajia ja heidän nopeampaa siirtymistään työmarkkinoille, vaan lisätään kuntien taloudellista taakkaa ja luodaan suuri riski korjaavien palveluiden tarpeen kasvuun hyvinvointialueilla. Erityisesti perustoimeentulotuen korvattavuuden päättäminen sekä täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen korvauksen laskeminen kolmesta vuodesta yhteen vuoteen näkyy jatkossa hyvinvointialueen sosiaalityön palveluissa asiakasmäärän ja palvelutarpeen kasvuna.

Muutoksessa esitetään luopumista monialaisista osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioimisesta ja monialaisesta kotoutumissuunnitelmista. Satakunnan hyvinvointialue muistuttaa, että myös sosiaalihuoltolaki asettaa lakisääteisiä velvoitteita (monialainen yhteistyö, §41) hyvinvointialueille suunnitelmien tekoon. Näin ollen monialaista suunnittelua koskeva muutos jäisi kuitenkin vaan osittaiseksi, eikä sen myötä säästöjä tosiasiasa synny.

Satakunnan hyvinvointialue tuo esille huolen erityisesti po. muutoksien vaikutuksista lapsiin. Leikkaus laskennallisesti korvauksiin vaikuttaa eittämättä alle 7-vuotiaisiin, mikä vahvistaa segregatiota, riskiä syrjäytymiseen ja radikalisoitumiseen. Tämä näkyy varsin nopeasti hyvinvointialueen korjaavissa palveluissa, kuten lastensuojelussa, sen kasvavina menoina.

Edellä todetuista perusteista hyvinvointialue vastustaa voimakkaasti laskennalliseen korvaukseen suunniteltuja noin 58 miljoonan euron määrisiä lisäleikkauksia. Tosiasiasa säästö julkisessa taloudessa jää näennäiseksi, koska maahanmuutosta aiheutuvia kotoutumiseen kustannuksia käytännössä siirtyy kuntien ja hyvinvointialueiden maksettaviksi. Muutokset suurella todennäköisyydellä näkyvät jatkossa myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden palvelutarpeen ja sitä vastaavien kustannuksien kasvuna.

Kuntien valtionosuuksia ja hyvinvointialueiden rahoitusta tulisi näin ollen tarkistaa vastaavasti.

Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälästä (normin purku)

Ei lausuttavaa tässä yhteydessä.

Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)

Ei lausuttavaa tässä yhteydessä.

Varhila Kirsi
Satakunnan hyvinvointialue

Tapiola Jukka
Satakunnan hyvinvointialue - Satakunnan hyvinvointialue, Kirsi Varhila
hyvinvointialuejohtaja